

lah b. Mübârek gibi bazı erken dönem âlimleri Sâlim'i fukahâ-i seb'anın yedinci kişisi kabul etmekle beraber bu konu hakkında ilk eseri kaleme alan Abdurrahman b. Ebû'z-Zinâd başta olmak üzere birçok hadis, fıkıh ve tarih âlimi yedinci kişi olarak Ebû Bekir b. Abdurrahman'ı zikreder.

Sâlim'in vefat tarihi hakkında farklı rivayetler bulunmaktadır. Ancak Halife Hişâm b. Abdîmelik'in hilâfeti boyunca yaptığı tek hac yolculuğu sırasında onu ziyaret ettiği ve hac dönüşünde Medine'de cenaze namazını kıldırıldığı dikkate alındığında Sâlim'in 106 yılının Zilhicce ayında (Mayıs 725) öldüğü söylenebilir. Sâlim b. Abdullah'ın hayatı ve İslâm ilimlerinin değişik dallarına ait literatürde yer alan görüşleri, Hüseyin b. Muhammed b. Matar el-Bellûşî tarafından Ümmülkurâ Üniversitesi'nde gerçekleştirilen *el-İmâm Sâlim b. Abdillâh b. Ömer b. el-Hatîb ve fıkhuhu* (1993) başlıklı doktora çalışmasında incelenmiştir.

BİBLİYOGRAFYA :

Muhammed b. Hasan eş-Şeybânî, *el-Hüccce 'alâ ehli'l-Medîne* (nşr. Seyyid Mehdi Hasan el-Kilânî), Beyrut 1964, I, 103, 119, 283; II, 161, 165; IV, 171; Şâfiî, *el-Üm*, I-VII, tür.yer.; İbn Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ* (nşr. Ali M. Ömer), Kahire 1421/2001, VII, 194-199; Yahyâ b. Maîn, *et-Târîh*, II, 187; Mus'ab b. Abdullah ez-Zübeyrî, *Nesebü Kureys* (nşr. E. Lévi-Provençal), Kahire 1982, s. 351; Ahmed b. Hanbel, *el-İlâl* (Vasiyyullah), II, 172, 463; III, 470, 482; Buhârî, *et-Târîhu'l-kebir*, IV, 115; a.m.f., *et-Târîhu'l-evsaf* (nşr. Muhammed b. İbrâhim el-Lahîdân), Riyad 1418/1998, I, 357, 388, 390; Fesevî, *el-Ma'rife ve't-târîh* (nşr. Ekrem Ziya el-Ömerî), Medine 1410, I, 359, 389, 424, 469, 471, 554-556, 645, 646; II, 226; Ebû Zür'a ed-Dimaşkî, *Târîh* (nşr. Şükrullah b. Ni'metullah Kücânî), Dimaşk 1980, I, 237, 244, 290; II, 714; Taberî, *Târîh*, Beyrut 1407/1987, IV, 114; Dülâbî, *el-Künâ ve'l-esmâ* (nşr. Zekeriyâ Umeyrât - Ahmed Şemseddin), Beyrut 1420/1999, II, 49; İbn Ebû Hâtîm, *el-Merâsîl* (nşr. Ahmed İsmâ el-Kâtîb), Beyrut 1403/1983, s. 71; İbn Hibbân, *eş-Sikâh*, IV, 305; Ebû Nuaym, *Hilye*, I, 193-198; İbn Hazm, *el-Faşl* (Umeyre), IV, 174; Muvaffakuddin İbn Kudâme, *et-Tebyîn fi esnâbi'l-Kureyşiyîn* (nşr. M. Nâyif ed-Düleymî), Beyrut 1408/1988, s. 408-409; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, III, 145-154; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, IV, 457-467; İbn Hacer el-Askalânî, *Tehzîbü't-Tehzîb*, Beyrut 1991, II, 255-256.

 EYYÜP SAİD KAYA

lâm tarihi sahnesine çıkışı Akabe biatlarıyla birliktedir; Müslümanlığı burada kabul etmiş ve Medine'de gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Hicret sırasında Kubâ'da Mekke'den gelecek olan Hz. Ali'yi ve beraberindekileri beklemek üzere birkaç gün kalan ve onlarla buluştuktan sonra 24 Eylül 622 Cuma günü yola çıkan Hz. Peygamber öğle vakti girince Rânûnâ vadisinde Sâlim b. Avf kabilesine misafir oldu ve bu vadideki namazgâhta ilk cuma namazını kıldırdı. Hicret kafilesi tekrar hareket ettiğinde Benî Sâlim'den İtbân b. Mâlik ve Abbas b. Ubâde (veya Nevfel b. Abdullah), Resûl-i Ekrem'in devesi Kasvâ'nın önüne geçip kendisini ve muhâcirleri koruyacak güçte olduklarını söyleyerek onları yurtlarında misafir etmek istediler (İbn Sa'd, I, 183; Semhûdî, I, 256).

Hz. Peygamber, Medine'ye yerleştikten sonra Kubâ'ya gidip gelişinde Benî Sâlim yurduna uğrar ve İtbân b. Mâlik gibi ileri gelenlere misafir olurdu. Sâlimoğulları hicretten sonra Resûl-i Ekrem'in en büyük destekçileri arasında yer aldılar ve katıldıkları gazve ve seriyelerde önemli görevler üstlendiler. Hz. Peygamber'in münafikların yaptırdığı Mescid-i Dirâr'ın yıkılması için emir verdiği iki kişiden biri Benî Sâlim'den Mâlik b. Duşşüm idi. Daha ziyade Medine'de yaşayan Sâlimoğulları özellikle Hulefâ-yi Râşidîn devrinde kabilelerinin adından çok ensar ya da Hazrec adlarıyla anılmıştır. Hulefâ-yi Râşidîn dönemindeki bütün savaşlara da katılan Sâlimoğulları, birçok şehid vermiştir. Harre Savaşı'nda ölenler arasında da bu kola mensup kişiler bulunuyordu (Halife b. Hayyât, s. 191).

Benî Sâlim yurdunda kılınan ilk cuma namazının hâtrasını yaşatmak için Ömer b. Abdülâzîz, Medine valiliği sırasında namazgâhın yanına Mescid-i Cum'a, Mescid-i Benî Sâlim, Mescid-i Âtike ve Mescid-i Vâdî adlarıyla meşhur olan bir mescid yaptırdı. Tarih boyunca aralarında Osmanlı Padişahı II. Bayezid'in de bulunduğu birçok yönetici tarafından tamir ve yeniden inşa ettirilen (son defa 1992'de) bu mescid Mescid-i Nebevî'ye yaklaşık 2,5 km, Mescid-i Kubâ'ya ise 350 m. uzaklıkta yer almaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

İbn Şebbe, *Târîhu'l-Medîneti'l-münevvere*, I, 68; İbn Sa'd, *et-Tabakât* (nşr. M. Abdülkâdir Atâ), Beyrut 1410/1990, I, 169, 182-183; ayrıca bk. İndeks; Halife b. Hayyât, *et-Târîh* (Zekkâr), s. 29, 75, 191; Kalkaşendî, *Nihâyetü'l-ereb*, Beyrut 1405/1984, s. 259; Firûzâbâdî, *el-Megânimü'l-müftâbe fi me'âlimi Tâbe* (nşr. Hamed el-Câsîr), Riyad 1389/1969, s. 13, 220, 381; Semhûdî, *Vefâ'ü'l-*

vefâ bi-ahbâri dâri'l-Mustafa (nşr. M. Muhyiddin Abdülhamîd), Beyrut 1404/1984, I, 256; Yû-suf Ragdâ el-Âmilî, *Me'âlimü Mekke ve'l-Medîne beyne'l-mâzî ve'l-hâzır*, Beyrut 1418/1997, s. 367-368; Ahmed b. Yâsin el-Hiyârî, *Târîhu me'âlimi'l-Medîneti'l-münevvere kadîmen ve hadîşen*, Riyad 1419/1999, s. 162-164.

MUSTAFA SABRİ KÜÇÜKKAŞI

SÂLİM BEY, Üsküdarlı

(ö. 1885)

Son dönem

Türk müzikisi bestekârlarından,
neyzen ve şair.

1829 veya 1830'da İstanbul Üsküdar'da doğdu. Zamanının meşhur ney üfleyenlerinden olduğu için Neyzen ve Üsküdar'da doğup şöhret bulduğu için Üsküdarlı lakaplarıyla anılır. Bestekâr Hacı Fâik Bey'in ağabeyidir. İyi bir tahsil gördüğü ve Ticaret Nezâreti'nde müdürlük yaptığı bildirilmektedir. Neyi Beşiktaş Mevlevihânesi şeyhi Neyzen Sâlih Dede Efendi'nin üvey kardeşi neyzen ve giriftzen Mehmed Said Dede'den öğrendi. Bazı kaynaklar ney hocasının neyzen ve tanburî Oskiyan Efendi olduğunu belirtmektedir (İbnülemin, s. 260). Müsiki konusunda ayrıca Hâşim Bey'den faydalandı.

Genç yaşta tasavvufa meylederek Sa'diyye tarikatına girdi. Üsküdar Ahmediyye'de Kefçe Dede mahallesi Karacaahmet caddesinde bulunan Salı (Şeyh Cemal Efendi) Tekkesi'nin ikinci şeyhi Fethi Efendi'nin kızı Dürrîye Hanım'la evlendi ve bu evlilikten tek çocukları olan kızı Sâdiye dünyaya geldi. Daha sonra Fethi Efendi'ye intisap ederek ondan hilâfet aldı. Mevlevîlik ve Rifâilîlik'te de irtibatı vardı. Uzun süre Üsküdar Mevlevihânesi'nde neyzenbaşılık yapmasının yanında Cemal Efendi Tekkesi'nin son dönem zâkirbaşlılarından. Ney çalmadaki ünü yayılınca müsiki çevrelerinde aranan bir neyzen oldu. Bilhassa mansur ney üflemede çok başarılı idi. Genellikle yakın dostu giriftzen Rızâ Bey'le tekkelere devam edip buralarda ney üflerdi. Son yıllarda piyanonun Türk müzikisi icrasına katılması sebebiyle piyano ile eser icrasında boyu biraz kısaltılarak akordu tizleştirilmiş neyler üflediği söylenir.

Sâlim Bey, 22 Ramazan 1302 (5 Temmuz 1885) Pazar günü Sandıkçı Şeyh Ethem Efendi Rifâî Dergâhı'nda yapılan âyinde ney ile uşşak taksim yaptıktan sonra ism-i celâl zikri esnasında fenalaşarak Zâkirbaşı Dellâl Osman Efendi'ye "Kerîm Allah, rahîm Allah" ilâhisini okumasını söyledi ve bu sırada vefat etti (a.g.e., s. 260;

SÂLİM b. AVF (Benî Sâlim b. Avf)

(بنو سالم بن عوف)

Hazrec kabilesinin bir kolu.

Hazrec'in kollarından biri olup adını Sâlim b. Avf b. Amr b. Avf b. Hazrec el-Kah-tânî'den alır. Benî Sâlim'in tarihi Hazrec ile iç içedir (bk. HAZREC). Benî Sâlim'in İs-